

Nr 20.

Av fru **Nordgren**, om utredning rörande hemmens arbetskraftsproblem och hemarbetets rationalisering.

Såsom ett led i åtgärderna till lättande av hemarbetet för landsbygdens husmödrar ha årligen alltsedan budgetåret 1939/40 å riksstaten anvisats anslag till bidrag för anläggande av gemensamma tvättinrättningar på landsbygden. Dessa anslagsbelopp ha under senare åren väsentligt höjts, från 50 000 kronor budgetåren 1939/40—1942/43 till 250 000 kronor innevarande budgetår, vilket utvisar att dessa medel alltmera tagits i anspråk för sitt ändamål. Att sådana tvättstugor fylla ett stort behov, torde vara obestridligt, inte minst på grund av den alltjämt tilltagande bristen på arbetskraft åt hemmen. Därtill kommer att tvätten är ett av de tyngsta arbetena i ett hem, särskilt när detta arbete måste utföras under ganska primitiva förhållanden i en mer eller mindre ändamålsenligt inredd tvättstuga och utan några som helst maskinella hjälpmedel. Tvätt under sådana förhållanden räknas också till det tredje i ordningen av de tunga arbetena.

Det är emellertid inte endast landsbygdens husmödrar, som äro i behov av lättnader i sitt arbete i här berörda avseende, utan även husmödrarna i städer och tätorter. Ty även om bostäderna i dessa orter äro av bättre beskaffenhet än de i allmänhet äro å den rena landsbygden, torde dock flertalet av städernas tvättstugor sakna maskinella anordningar. Härtill kommer det ingalunda oviktiga förhållandet, att å tätorterna — särskilt där industrier med kvinnlig arbetskraft äro belägna — de gifta kvinnorna alltmera tagas i anspråk för arbete utom hemmet. Särskilt för arbetarhustrurna innebär detta oftast ett dubbelarbete, som i förtid sliter ut dem, och varken tid eller krafter räcka till för tvätten, utan denna måste sändas till privata tvättanstalter, vilket ställer sig mycket kostsamt.

Frågan om kommunala tvättstugor, eller andelstvättstugor med kommunalt stöd, har också aktualiserats för städernas del under senare åren, och i några sådana ha kommunala tvättstugor kommit till stånd. I någon större omfattning har detta dock inte skett. Om emellertid möjligheter öppnades, även för städer och övriga tätorter, att erhålla statsbidrag för berörda ändamål, skulle detta säkerligen bidra till att kommunala tvättstugor mera allmänt komme att anordnas i sådana samhällen, varigenom även dessa samhällens husmödrar komme att beredas lättnader i det tunga arbete tvätten är.

Under punkt 163 i nionde huvudtiteln har vederbörande departementschef meddelat, att 1941 års befolkningsutredning har för avsikt att framlägga för-

slag rörande hemmens arbetskraftsproblem och att det icke vore uteslutet att utredningens förslag kunde komma att innehålla nya synpunkter på frågan om statligt understöd till byggandet av tvättstugor. I detta sammanhang synes det undertecknad vara lämpligt, att frågan, huruvida och på vilka villkor statsbidrag bör kunna utgå även åt städer och tätorter för uppförande av kommunala tvättstugor, toges under övervägande inom utredningen och att utredningen framkommer med de förslag, vartill denna kan föranleda.

Med anledning av det anförda hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt 1941 års befolkningsutredning att, i samband med utredningen rörande hemmens arbetskraftsproblem och hemarbetets rationalisering, taga under övervägande, huruvida och på vilka villkor statsbidrag bör kunna utgå till städer och tätorter, för anläggande av kommunala tvättinrättningar, samt att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 16 januari 1946.

Olivia Nordgren.